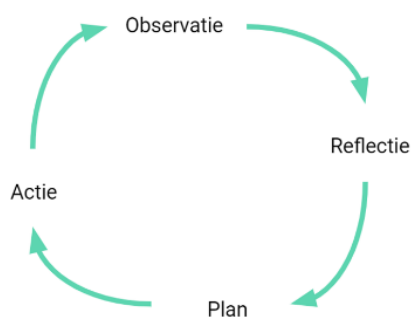

Power to teach all – traject voor toekomstige leerkrachten

Om op een duurzame manier bij te dragen aan inclusieve leeromgevingen, is het niet alleen belangrijk om leerkrachten te ondersteunen, ook de vorming van toekomstige leerkrachten is essentieel. Daarom werkte het Potential-project nauw samen met lerarenopleidingen lager en secundair onderwijs. We ontwikkelden in overleg met de lerarenopleiders een traject voor studenten. Dat was gebaseerd op het professionaliseringstraject voor leerkrachten, maar werd op maat van de lerarenopleidingen gemaakt. We zochten samen met de lerarenopleiders hoe ze dat in het eigen curriculum konden inbedden. Voor sommigen was dat binnen één opleidingsonderdeel in één semester, voor anderen was dat verspreid over meerdere opleidingsonderdelen, of in een opleidingsonderdeel van twee semesters. Maatwerk was het uitgangspunt. Toekomstige leerkrachten voorbereiden op de complexiteit van inclusieve klassen gebeurt het best door theorie over effectieve werkvormen en instructiestrategieën te koppelen aan de praktijk, bijvoorbeeld aan de hand van videomateriaal. Onderzoekers pleiten voor een geïntegreerde aanpak, waarbij omgaan met diversiteit ingebed zit in het curriculum. Dit betekent dat lerarenopleiders hiervoor best voldoende tijd voorzien. Het is daarbij belangrijk dat toekomstige leerkrachten niet overspoeld raken door de lettersoep aan kaders rond inclusief onderwijs (zoals BKD, UDL, co-teaching,...) maar dat ze gestimuleerd worden om vanuit een onderzoekende en reflectieve houding kaders te integreren in de klas- en schoolpraktijk (Keppens & Thomas, 2019; Van de Putte & Griful Freixenet, 2019).

Om de competentiegroei op vlak van inclusieve leeromgevingen te versterken, neemt het **professionaliseringstraject** voor leerkrachten achtereenvolgens **drie aspecten in de focus**.

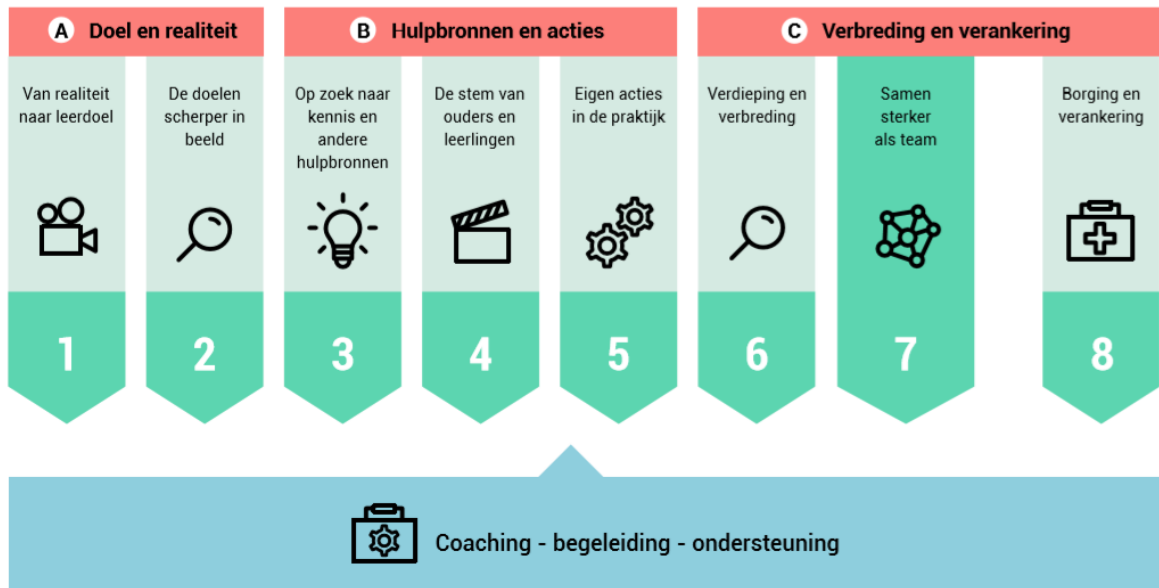
- **Focus A:** Doel en reïteit: scherp in beeld krijgen wat jij precies wil bereiken om de leeromgeving in jouw praktijk inclusiever te maken: waar wil jij nog in groeien?
- **Focus B:** Hulpbronnen en acties: acties realiseren in jouw klas of school en nadenken over wie of wat jou daarbij kan ondersteunen.
- **Focus C:** Verbreding en verankering: de kennis en ervaringen die je opdeed tijdens je leerproces delen met je schoolteam en verankeren in het schoolbeleid.

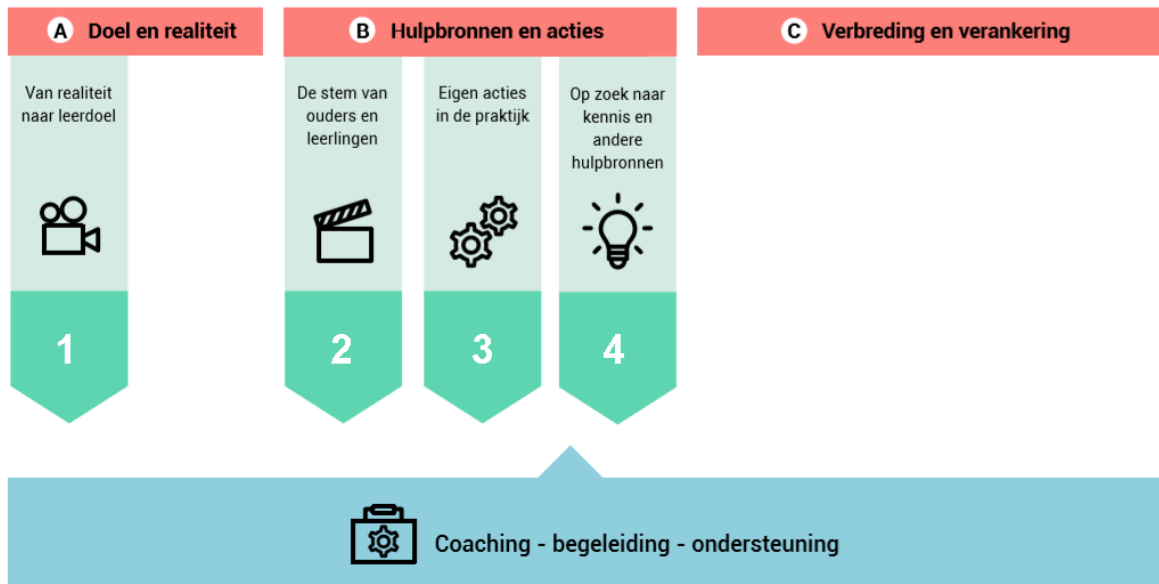
Deze focussen vertalen zich in het professionaliseringstraject voor leerkrachten in een achttal bijeenkomsten.

Je kan hierin de **cycli van actieonderzoek** herkennen: leerkrachten formuleren een eigen leervraag of doel, brengen acties in de praktijk en reflecteren daar samen over om hun groei in het creëren van inclusieve leeromgevingen in kaart te brengen.

Het traject ziet er als volgt uit:

Op basis van het professionaliseringstraject voor leerkrachten, ontwikkelden we een traject voor toekomstige leerkrachten van 4 modules waarvoor idealiter telkens 3u voorzien wordt. Ook hierin kan je de cyclus van **actieonderzoek** terugvinden: studenten formuleren een eigen leervraag of doel, brengen acties in de praktijk en reflecteren daar samen over.

Voor elke module kan je doelstellingen terugvinden. Op basis daarvan hebben we **ontwerppresentaties** uitgewerkt, met uitleg over de werkvormen in de notitiepagina's. Er zijn daarnaast op het platform van Potential een aantal ondersteunende **werkdocumenten**,

verdiepende **werkvormen** en drie **online tools** terug te vinden die je ook kan benutten om het traject vorm te geven. De online tools zijn:

- e-PIC **video-instrument**: een reflectietool waarbij studenten aan de hand van videomateriaal kunnen stilstaan bij hun kijk op inclusieve leeromgevingen
- een compilatie van de documentaire '**Inclusief**' en het bijhorend didactisch pakket om stil te staan bij de stem van ouders en leerlingen
- een **kenniscentrum** waarop allerlei materialen verzameld werden die kunnen inspireren om inclusieve leeromgevingen te creëren.

Om het traject **op maat** van je eigen opleiding en de noden van de studenten te maken, kan je de presentaties zelf verder bewerken, onderdelen weglaten of samenvoegen, keuzes maken in verdiepende werkvormen, werkdocumenten,...

Op het platform verzamelden we vragen en antwoorden om het traject te **begeleiden** als coach. Met een coachende begeleidingsstijl kan je het eigenaarschap van de studenten over hun eigen leervragen/doelen bevorderen. Je vindt er bijvoorbeeld antwoorden op de volgende vragen:

- Welke competenties heb ik nodig?
- Hoe ontwikkel ik kennis om inclusiever te leren werken?
- Hoe ontwikkel ik een inclusieve kijk?
- Hoe kan actieonderzoek ons stimuleren tot gezamenlijke reflectie en actie?
- Welke rol heeft de coach?
- Welke vaardigheden zet ik als coach in?
- Hoe breng ik doelgerichtheid en structuur in gesprekken en bijeenkomsten (via GRROW)?
- In hoeverre sta ik als coach/ opleider zelf achter inclusie of stuur ik studenten aan op een inclusieve visie?
- Hoe ga ik om met controversie en polarisatie?

Van realiteit naar leerdoel

In de eerste module staan de studenten stil bij wat **diversiteit, verbindend samenwerken** en een **inclusieve leeromgeving** in de realiteit van hun stageklassen en –scholen betekenen. Ze reflecteren samen op filmclips uit het video-instrument e-PIC. Van daaruit brengen ze eigen sterktes en uitdagingen in kaart en denken ze na over over wat ze zouden willen om hun klaspraktijk nog inclusiever te maken.

Doelstellingen

- Je verwoordt je eigen kijk op diversiteit in de klaspraktijk en op samenwerking met diverse partners.
- Je brengt je sterktes en uitdagingen op vlak van omgaan met diversiteit in kaart.
- Je deelt wat je in functie van een inclusieve leeromgeving wil leren of waar je in wil groeien.

Opbouw

1. Situering Potential
2. Brainstorm: wat kleurt mijn kijk op inclusie?
3. Diversiteit in beeld
4. Focus op eigen leervraag/doel

De stem van ouders en leerlingen

In de tweede module verfijnen de studenten hun leervraag of doel en denken ze na over een **eerste stap of actie** in de richting van hun doel. Aan de hand van fragmenten uit de documentaire 'Inclusief' staan de studenten stil bij het perspectief van leerlingen en ouders. Ze krijgen tijdens deze module ook de opdracht om hun eerste stap of actie in de praktijk te brengen en **dit zichtbaar** te maken in **twee korte filmclips van 1 à 3 minuten**. Dat doen ze tijdens de stage of praktijk die na deze 2 modules voorzien is.

Doelstellingen

- Je verwoordt een concreet en helder doel dat je wil bereiken om meer inclusief te werken.
- Je omschrijft een eerste stap of actie in de richting van dat doel, opdat elke leerling tot leren en participeren kan komen.
- Je leeft je in in het perspectief van leerlingen en ouders op een inclusieve leeromgeving en krijgt inzicht in hoe zij inclusie ervaren
- Je verwoordt wat leerlingen en ouders nodig hebben om volwaardig te kunnen participeren in het klas- en schoolgebeuren.

Opbouw

1. Doel in het vizier
2. Missing Voices
3. Opdracht Diversiteit in Beeld

Eigen acties in de praktijk

In de derde module bespreken de studenten in kleine groep elkaars beeldmateriaal dat ze tijdens de stage hebben gemaakt. Ze doen dit op een waarderende manier en reflecteren van daaruit op hun verdere groeimogelijkheden om inclusieve leeromgevingen te creëren.

Doelstellingen

- Je brengt in beeld hoe jouw acties bijdragen aan een inclusieve leeromgeving voor alle leerlingen door enerzijds diversiteit te waarderen en benutten en anderzijds verbindend samen te werken met diverse partners.
- Je verwoordt je groeimogelijkheden om inclusieve leeromgevingen te creëren.

Opbouw

1. Afhaalronde
2. Beeldcoaching
3. Afronding

Op zoek naar kennis en andere hulpbronnen

In de vierde module verkennen de studenten een aantal mogelijke hulpbronnen die hen kunnen ondersteunen in hun verdere groei. Eén hulpbron is het online kenniscentrum van Potential waarop informatie en bronnen te vinden zijn die kunnen inspireren om

inclusieve leeromgevingen te creëren. Een tweede hulpbron is de ondersteuning die studenten kunnen vinden in hun eigen netwerk of hun toekomstig netwerk als leerkracht.

Vanuit het verkennen van deze hulpbronnen brengen de studenten hun groei doorheen het traject in kaart en denken ze na over mogelijke vervolgstappen die ze in de toekomst willen realiseren.

Doelstellingen

- Je krijgt inzicht in wie of wat jou kan helpen om je leeromgeving inclusiever te maken.
- Je verbreedt en verdiept je kennis in functie van je leervraag/doel.
- Je bepaalt welke volgende stap je wil zetten.

Opbouw

1. Aanknopen bij het leren van elkaar
2. Verschillende wegen voor je verdere professionele ontwikkeling
3. Vooruitblik
4. Evaluatie en afronding